

CRJM – Centrul de Resurse Juridice din Moldova

Societatea civilă îngrijorată de deteriorarea mediului de activitate al organizațiilor societății civile și mass-media în Moldova

paik · Friday, March 3rd, 2017

Semnatarii, membri ai Platformei Naționale a Forumului Societății Civile din Parteneriatul Estic (*Platforma*), constat cu îngrijorare unele tendințe nefaste de deteriorare a mediului de activitate al societății civile și a respectării principiilor de bază ale statului de drept în Republica Moldova. În particular, observăm semnele unor acțiuni sistematice de dezbinare și discreditare a organizațiilor societății civile, inclusiv prin contrapunerea acestora unor organizații quasi-neguvernementale. De asemenea, s-au înregistrat cazurile de intimidare a presei independente din partea unor autorități publice.

Iată de ce considerăm important de a comunica opiniei publice, partenerilor de dezvoltare ai Republicii Moldova și autorităților naționale poziția Platformei cu privire la unele din aceste tendințe pentru a le descuraja și preveni deteriorarea de mai departe a situației în aceste sectoare.

Tot mai des, reprezentanții unor instituții publice „taxează” organizații ale societății civile, dar și reprezentanți ai mass-media neafiliate pentru opinii critice vizavi de activitatea acestor autorități, fiind învinuiți nefondat de propagarea în societate a unei „imagini proaste” a instituțiilor publice respective sau de promovarea unor opinii politice pătinoare. Mai mult, unele organizații neguvernementale și instituții media devin „indezirabile” pentru unele autorități și sunt excluse din dialogul acestora cu societatea civilă. Toate acestea au loc în timp ce reprezentanții puterii de stat legislative, executive și judecătorești se lansează la nivel oficial în diferite inițiative declarative de deschidere și cooperare în raport cu societatea civilă din Republica Moldova.

Un alt fenomen îngrijorător observat în ultima perioadă este încercarea unor organizații neguvernementale de a promova o agendă pretins reprezentativă a societății civile, apelând la diferite acțiuni și abordări netransparente, neincluzive, utilizând și chiar abuzând de anumite platforme sau formate consacrate ale societății civile. Cel mai recent exemplu în acest sens a fost observat la 22 februarie 2017, când a avut loc evenimentul numit Forum Civic de Monitorizare a implementării Acordului de Asociere RM-UE. În cadrul evenimentului respectiv, organizatorii urmau să prezinte trei rapoarte tematice de monitorizare a implementării Acordului de Asociere RM-UE, în domeniile mediului, justiției și energiei. CReDO (Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului) urma să prezinte rapoartele dedicate sectoarelor justiției și energiei, însă cu regret raportul pe justiție nu a fost publicat și nici prezentat membrilor Platformei până în prezent. Nici proiectul declarației cu privire la reformele în justiție, ce urma a fi adoptat de către participanți

la eveniment, nu a fost consultat? în prealabil cu reprezentan?ii Platformei, iar con?inutul acesteia nu men?iona mai multe probleme serioase evidente ?i existente în acest domeniu. În acest sens, membrii semnatori ai Platformei resping orice asociere a Platformei Na?ionale a Forumului Societ??ii Civile din Parteneriatul Estic cu opiniile ?i prezent?rile realizate de CReDO în cadrul evenimentului din 22 februarie.

O alt? situa?ie regretabil? în acest sens este confuzia creat? cu privire la oportunitatea promov?rii în cadrul proiectului Strategiei de Integritate ?i Anticorup?ie (SNIA) a unui Pilon VIII (invizibil) separat dedicat integrit??ii societ??ii civile ?i mass-media. Propunerea dat? a fost transmis? în adresa Centrului Na?ional Anticorup?ie la ultima etap? de consult?ri, de c?tre trei organiza?ii ale societ??ii civile care au argumentat necesitatea includerii unor astfel de prevederi în noul Proiect al SNIA. Pilonul VIII a promovat ideea conform c?reia ar exista grave preocup?ri de integritate în sectorul neguvernamental. Totodat?, autorii acestui concept „etatist” se refereau exclusiv la ONG-urile active civic, l?sând în afara aten?iei o vast? re?ea de organiza?ii confesionale ?i sindicatele. Men?ion?m c? potrivit proiectului SNIA se interzicea „afilierea politic?” a membrilor organelor de administrare a ONG-urilor. Pe de alt? parte, în opinia semnatarilor, includerea unui pilon în SNIA dedicat societ??ii civile ar fi însemnat o ”relativizare” a integrit??ii autorit??ilor publice, introducând ideea unei atribu?ii suplimentare din partea statului de a determina ce fel de ?i cât? integritate urmeaz? a fi raportat? sectorului asociativ. În context, de?i exist? o în?elegere general? în cadrul organiza?iilor societ??ii civile cu privire la importan?a respect?rii principiilor integrit??ii ?i transparen?ei, totu?i standardele de integritate trebuie subordonate unui proces intern de autoreglementare în cadrul sectorului asociativ, pentru a nu aduce atingere principiilor constitu?ionale fundamentale cu privire la libertatea de asociere ?i libertatea de opinie. În consecin??, în rezultatul consult?rilor suplimentare, Centrul Na?ional Anticorup?ie, autorul proiectului SNIA, a renun?at la promovarea Pilonului VIII, lucru pe care îl salut?m. Totodat?, încurajam to?i actorii implica?i s? atrag? o aten?ie deosebit? ca în cadrul dezbaterilor publice la importan?a respect?rii opiniilor tuturor participa?ilor la consult?ri, în spiritul unui dialog constructiv, evitând retorici personalizate ?i acuzatoare.

Adi?ional, atragem aten?ia c? în ultima perioad? au fost înregistrate mai multe cazuri de intimidare direct? ?i indirect? a institu?iilor mass-media independente ?i a jurnali?tilor de investiga?ie, în condi?iile în care continu? practica vicioas? de monopolizare a mass-media prin intermediul grupurilor aflate în subordinea oligarhiilor politice. Astfel, la sfâr?itul anului 2016, jurnalista de investiga?ie Mariana Ra?? a fost chemat? la procuratur? pentru a da explica?ii în cadrul unei investiga?ii penale. Jurnalista era suspectat? c?, prin publicarea unei investiga?ii jurnalistice despre averile unui fost comisar de poli?ie, ar fi difuzat informa?ii despre via?a privat? a acestuia. De?i era clar din start c? nu a fost comis? o fapt? penal? ?i cauza trebuia respins?, procurorul a chemat jurnalista la audieri. Doar dup? ce cauza a atras aten?ia publicului, dosarul a fost clasat. Un alt caz simptomatic, este cel din 21 februarie 2017, când s?pt?mânalul de investiga?ii „Ziarul de Gard?” a semnalat apari?ia unui site-fantom? cu denumirea ziaruldegarda.com, care folosea denumirea „Ziarul de Gard?” ?i distribuia informa?ii scrise de autori anonimi sau preluate de pe alte pagini web. Portalul sem?na cu alte site-uri anonime care promoveaz? un con?inut anti-opozi?ie ?i pro-guvernare. Mai multe organiza?ii ale societ??ii civile au solicitat autorit??ilor investigarea acestui incident. Site-ul a disp?rut în scurt timp dup? declara?ie. Pe de alt? parte, în ultimele luni, tot mai multe institu?ii publice refuz? nejustificat s? ofere jurnali?tilor de investiga?ii informa?ii de interes public, invocând protec?ia datelor cu caracter personal. În februarie 2017, fiind invocat? protec?ia datelor cu caracter personal, toate hot?rârile de pe portalul instan?elor judec?tore?ti au fost anonimizate, f?când imposibil? g?sirea hot?rârilor judec?tore?ti în cauze de rezonan??. Aceste fapte reprezint? piedici serioase pentru jurnalismul de investiga?ie.

În concluzie, constatăm spre regret că dialogul dintre autoritățile naționale și societatea civilă este puternic afectat de neîncredere, inconsistență și retorică nocivă. Sunt tot mai frecvente cazurile când colaborarea cu societatea civilă este mai mult utilizată de către autoritățile publice ca pe o fațadă pentru legitimizarea acțiunilor proprii. În acest sens, sunt favorizate în interacțiunea cu autoritățile publice acele organizații care promovează o poziție mai comodă și/sau apropiată acestora și decidenților săi. Considerăm important ca autoritățile publice să promoveze o abordare inclusivă și nediscriminatorie în raport cu toate organizațiile societății civile și comunitatea de experți, inclusiv cu vocile critice sau acei reprezentanți ai societății civile care decid să își exprime public preferințele politice.

În contextul celor menționate mai sus, semnatarii prezentei Declarații:

1. **Reiterează că, într-un stat de drept, societatea civilă și mass-media joacă un rol esențial în transparentizarea și responsabilizarea instituțiilor publice. Este deosebit de important ca în activitatea lor toate organizațiile societății civile și mass-media să se conducă de și să respecte principiile transparenței, echidistanței, profesionalismului și eticii profesionale;**
2. **Fac apel către opinia publică și partenerii de dezvoltare să urmărească îndeaproape, să prevină și să dezaprobe toate acțiunile care vin să submineze libertatea de asociere, libertatea opiniei și a exprimării în Republica Moldova;**
3. **Îndeamnă autoritățile publice din Republica Moldova la un dialog deschis, nediscriminatoriu și onest pe marginea problemelor de interes public major, implicând reprezentanții tuturor organizațiilor neguvernamentale și mass-mediei, indiferent de opiniile exprimate sau pozițiile promovate.**

Declarația este disponibilă [aici în română](#)

Declarația este disponibilă [aici în engleză](#)

Semnatarii, Membri ai Platformei Naționale a Forumului Societății Civile din Parteneriatul Estic:

1. Amnesty International Moldova
2. Asociația Femeilor Profesioniștii și de Afaceri din Moldova
3. Asociația Politici Externe
4. Asociația Presei Independente
5. Asociația Internațională a Păstrătorilor Râului Eco-TIRAS
6. Asociația pentru Democrație Participativă „ADEPT”
7. BIOS
8. Business Consulting Institute
9. Centru de Resurse Juridice din Moldova
10. Centru Independent de Jurnalism
11. Centrul de Investigații jurnalistice.
12. Centrul Național de Mediu
13. IDIS Viitorul
14. Institutul pentru Dezvoltare Urbana
15. Institutul pentru Politici Publice
16. Institutul pentru Politici și Reforme Europene
17. Mișcarea Ecologista din Moldova
18. PromoLex

19. TERRA153
20. Transparency International – Moldova
21. Uniunea Organizațiilor Invalizilor din Moldova

This entry was posted on Friday, March 3rd, 2017 at 3:15 pm and is filed under [Nout?](#)
You can follow any responses to this entry through the [Comments \(RSS\)](#) feed. Both comments and pings are currently closed.